

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO
Norge

Vår saksbehandler
Amund Johnsrud
+47 97 54 18 42

Vår dato
01.10.2021
Deres dato
29.06.2021

Vår referanse
21/00722-2
Deres referanse
21/3840

Du er henta! Rapport om finansiering av private barnehager. Høringssvar fra Norges Bondelag

Vi viser til rapporten «Du er henta», om finansieringa av private barnehager, dette er vårt høringssvar.

Norges Bondelag er svært urolig for hvordan element i flertallets forslag til finansieringsmodell («lokal samhandlingsmodell») for private barnehager kan slå negativt ut for mindre og lokalt eide private barnehagetilbud.

Innenfor landbruket og blant Bondelagets medlemmer er det over tid etablert flere ulike barnehagetilbud basert på gårdens og landbrukets ressurser. Mange av disse er godt etablerte i sine nærmiljø og for gårdbrukerfamiliene representerer de samtidig verdifull sysselsetting og næringsinntekt i tillegg til den tradisjonelle landbruksdrifta. I tillegg representerer gårdsbarnehagene viktige arbeidsplasser for andre i sine nærmiljøer. De fleste av disse barnehagene utgjør en mellomstor arbeidsplass i kommunen, med 10, 15 eller 20 ansatte avhengig av driftsomfanget.

Nettverket for natur – og gårdsbarnehager har registrert 62 medlemsbedrifter. Dette er imidlertid ikke ei fullstendig liste over alle slike barnehagetilbud i Norge.

Det aller mest viktige er imidlertid at gårdsbarnehagene representerer et etterspurt og ønska supplement til de ordinære barnehagene, noe som mange foreldre er opptatt av å kunne tilby for barna sine. Gårdsbarnehagene er en arena der barn og foreldre kommer tett på gårdsdrift, og både voksne og barn lærer om landbruk og matproduksjon. Kommunene oppnår på denne måten å kunne gi et ekstra variert og mangfoldig pedagogisk barnehagetilbud ut mot sine innbyggere, i tillegg til det de tilbyr i egen regi.

Vi vil peke på følgende element i forslaget til lokal samhandlingsmodell som er problematiske for de lokalt eide og drevne gårdsbarnehagene:

- *Nasjonale regler for finansiering av private barnehager (driftstilskudd og kapitaltilskudd) avvikles.*
- *Hver enkelt kommune kan selv bestemme hvor mye tilskudd den enkelte private barnehage trenger og skal ha.*

De små og frittstående barnehagene er avhengig av forutsigbare og tilstrekkelige rammer for finansiering. En viss nasjonal standard på dette er derfor nødvendig for dem.

- *Kommunene kan bestemme at private barnehager må være registrert som ideelle virksomheter for å få tilskudd.*

Gårdsbarnehager er normalt ikke ideelle virksomheter. Ved å skape usikkerhet om hvorvidt private, men ikke-ideelle barnehagevirksomheter, er berettiget tilskudd gjør en driftssituasjonen mye mer utfordrende for dem og påfører disse ei stor konkurranseulempe i forhold til ideelle virksomheter, som i realiteten er konkurrenter på det samme markedet. Vi mener at et skarpt skille mellom ideelle og ikke-ideelle virksomheter ikke er hensiktsmessig innenfor den private barnehagesektoren.

- *Kommunene kan redusere antallet plasser i private barnehage med mange søkere for å fylle opp kommunale barnehager uten nok søkere.*

Dette skaper en ekstra usikkerhet for de private tilbyderne, og det vil ramme de små barnehagene mest, som i minst grad har mulighet til å tilpasse seg endringer i barneantallet på kort sikt. Dette er også en alvorlig inngripen i foreldrenes valgfrihet, og for barnehagene i muligheten til å bygge opp et tilbud som foreldre ønsker.

- *Dekningen av pensjonskostnader reduseres med flere hundre millioner kroner uten at det er grundig utredet hvor treffsikker finansieringsordningen som helhet er.*

Pensjonskostnadene er en så stor del av økonomien i barnehagene at det er nødvendig å utrede dette mer og se kostnaden i sammenheng med de samla økonomiske rammene som tilbys.

- *Kommunene skal ha forkjøpsrett ved salg av private barnehager.*

Hvordan forholder dette seg ved generasjonsskifte på en gård der barna kjøper fra foreldrene, og for så vidt også ved salg av gården på det åpne markedet? Det framstår uklart for oss hvorvidt rapporten foreslår at kommunen skal ha noen rettigheter i disse situasjonene. Vil en slik forkjøpsrett i så fall være for hele eller deler av eiendommen? Uansett er forslaget ikke i tråd med det alminnelige eiendomsregelverket for landbruket, og heller ikke ønskelig på noen måte.

- *Hvis private barnehager legges ned, skal det opprettes et avviklingsregnskap. Balanseverdiene (minus eiers innskutte kapital) skal tilbakeføres til kommunen.*

Vi reagerer negativt på at det åpnes for å kunne overføre verdier på denne måten fra en privat næringsvirksomhet til kommunen. Vi vil advare på det sterkeste mot å utvikle en slik praksis for annen virksomhet som er finansiert med offentlige midler. For landbrukets del er det ekstra utfordrende siden de ulike næringsvirksomhetene på gården er tett integrerte i hverandre og det er svært vanskelig å skille oppbyggingen av verdier mellom dem.

Norges Bondelag frykter for at en finansieringsmodell for private barnehager lik flertallets forslag vil ramme de av våre medlemmer som driver slik virksomhet svært hardt. I sin natur er de enkeltstående barnehager, og vil ikke kunne spre risiko ved å drive virksomhet i flere kommuner.

Gårdsbarnehagene vil miste forutsigbarhet i sin virksomhet, både i forhold til hvilket nivå de vil bli finansiert på, om de får beholde driftsavtaler med kommunen over tid, og om kommunen vil flytte barn fra deres barnehager til kommunale barnehager. En slik usikkerhet vil gjøre det vanskelig, for ikke å si umulig, å rekruttere, beholde og utvikle et godt barnehagepersonale, da de ansatte også vil kjenne på usikkerheten for framtida i den private barnehagen, og dermed søke seg over i kommunale barnehager.

Gårdsbarnehagene bidrar til et unikt mangfold på barnehagesektoren i Norge, og det er en helt reell fare for at flertallsforslagene i Storberget-rapporten vil føre til at vi mister dette bidraget i framtida. Vi må unngå at resultatet av en endring av finansieringssystemet nå resulterer i at sektoren blir mer ensarta og sentralisert, tvert imot mener vi at det bør legges til rette for at flere gårdsbarnehager kan komme i gang rundt i landet, til glede for barna, foreldrene og interesserte bønder.

Med hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Jarle Bergsjø

Amund Johnsrud

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Kunnskapsdepartementet		Postboks 8119 Dep	0032 OSLO